

20-04-2026. Crònica BarceDona

 	<p>Visita cultural Crònica BarceDona. Ruta guiada per David Revelles</p> <p>20 d'Abril 2026. Punt de trobada: sortida del Metro Paral.lel (Davant de l'Apolo) Dia Iluminós, amb temperatura agradable. Hem fet la ruta 29 persones amb el nostre guia cultural, David Revelles.</p> <p>Ens hem dirigit a l'explanada de les 3 Xemeneies, un espai gran on estava ubicada "La Canadenca" antiga fàbrica d'electricitat molt important per Barcelona, on el David ens ha pogut explicar àmpliament l'objectiu d'aquesta sortida: Conèixer la importància de les dones silenciades durant segles i sobretot el seu paper en la història de la ciutat. Dones lluitadores, obreres, intel·lectuals, metgesses, estrelles del vodevil barceloní i tot un ampli perfil moltes vegades desconegut.. i posar los nom.</p> <p>Espais visitats:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Les 3 Xemeneies. <p>Lloc on estava "La Canadenca". Fàbrica d'electricitat vital per tota la regió, on es van organitzar en sindicats únics i en base a un moviment de reivindicació laboral es va produir una vaga general durant 40 dies que va aconseguir la jornada laboral de 8h al febrer del 1919.</p> <p>Noms importants: Salvador Seguí (el noi del sucre), Angel Pestaña entre d'altres, però també dones com Libertat Ródenas i sobretot Micaela Chalmeta (a la foto) (1853-1951) pionera del feminisme cooperativista i Maria Marin.</p> <p>Malgrat la importància de "La Canadenca" només consta un petit rètol al plaça com a record.</p> <p>Abans d'aquest important esdeveniment, cal posar en context la revolta de les dones com Amàlia Alegre i Maria Marin que per una crisi de subsistència van sortir al carrer, primer amb una pancarta i després envoltades d'altres dones per demanar millores socials i poder comprar menjar pels seus fills. Les manifestacions van aplegar a 2000 persones aproximadament que des de Plaça Catalunya baixaven per les Rambles, agafades dels braços. Gener 1918.</p> <p>La popularitat d'aquestes persones es reflexa amb la participació massiva de gent en els seus enterraments.</p>
--	---

➤ **El Molino**

Moltes dones artistes i d'altern van consolidar El Molino com un dels centres d'oci més irreverent de la ciutat. Podem destacar:

- La "**Bella Chelito**" (1885-1959), cantant popular que per mostrar-se en poca roba va acabar a la presó.
- La "**Tórtola Valencia**" (1882-1955), coneguda com la ballarina dels peus nus i que va donar la imatge a "la Maja de Myrurgia".
Rubén Darío i Valle Inclán li van fer 1 poema.
- **Raquel Meller** (1888-1962), cupletista i actriu. Coneguda per cantar cançons com "La Violetera" i "El relicario"

➤ **Antiga presó de les dones Reina Amalia**

Coneguda com "La Galera o cárcel vieja". Centre penitenciari situat a l'actual plaça Folch i Torres al costat de l'Institut Milà i Fontanals. Es va construir sobre un antic convent i al 1904 va passar a ser un centre exclusiu de dones, famós per les seves pèssimes condicions, massificacions i execucions. Va ser enderrocat el 1936 per camarades de la CNT a pico i pala, per ser símbol de l'opressió. Hi havia dones de tots els perfils: polítiques, lladres, empresonades per abandó del marit,... també hi havia fills petits de les preses.

Un nom que cal ressaltar és: **Enriqueta Martí** (1868-1913) coneguda com "La Vampiresa del Raval" prostituta, proxeneta, i a la que s'han atribuït assassinats de nens que mai s'han demostrat. Tot possiblement fals.

Se la va detenir finalment pel segrest d'una nena: Teresita Guitart. Cal destacar que tot aquest període coincideix amb problemes de pedofília a la societat i amb l'enfonsament del Titànic l'any 1912.

➤ **Bar Biblioteca feminista**

Vam fer una parada breu a LaSal un bar-biblioteca feminista que va ser un revulsió en el món cultural Barcelonès. Situat al carrer de la Riereta, va obrir al 1977. En la seva presentació deien "publicarem **llibres escrits per dones**, que siguin expressió de dones".

➤ **Capella de Sant LLàtzer**

Antiga leproseria de Barcelona. Zona allunyada de la ciutat per evitar contagis i per discriminació social.

Lloc en el que treballaven **les beguines**, dones que vivien del treball manual (tèxtil i/o cura de malalts). No eren monges, però es dedicaven a ajudar a la gent necessitada i als malalts, sobretot leprosos. Recordem que abans les dones tenien 4 possibilitats: casar-se, ser monja, ser prostituta o ser beguina.

Un nom important a recordar és el de **Brigida Terrera** S. XV

A la mateixa plaça tenim la oportunitat de conèixer les primeres dones doctores d'Espanya.

Una placa commemorativa ens mostra el nom de: **Martina Castells Ballespí** (1852-1884) Primera dona doctorada en Medicina d'Espanya. Va morir jove a conseqüència de una infecció post part.

Un altre dona important és: **Dolors Aleu Riera** (1857-1913), la primera dona llicenciada en Medicina d'Espanya i la segona en obtenir el doctorat. Casada i amb 2 fills, va tenir uns inicis difícils en un mon d'homes que inclús l'agredien i per el que va necessitar guardaespalles. Malgrat tot, es va especialitzar en ginecologia i va obrir una clínica a Rbla. Catalunya on atenia dones de l'alta societat, però també dones amb pocs recursos.

La seva besneta va protagonitzar l'obra "Barbas de Balena" una al·legoria a la limitació de moviment físic i mental.

➤ **La Reial Acadèmia de Medicina**

Situat en el recinte urbà que comprèn els edificis de l'antic Hospital de la Santa Creu, junt amb la casa de Convalescència i l'edifici de l'antic col·legi de Cirurgia (1763) on es formaven els cirurgians militars. Vam tenir la oportunitat d'entrar a la Reial Acadèmia de Medicina i gaudir imaginant com seria la formació que allà s'impartia. Envoltades de torsos il·lustres: Pere Virgili, Pere Matas, Ramon y Cajal i Miguel Servet i de les gelosies que amagaven la presència de persones no relacionades en la Medicina, però avides de veure les disseccions humanes que allà es feien. **La Dra. Dolors Aleu** va formar part de les classes formatives.

Tal com va dir Antonio Gimbernat: El millor llibre és el cos, el nostre guia ens va mostrar unes imatges fetes amb cera en 3D on es visualitzaven els budells d'una dona i un fetus en la part inferior, realment sorprenent.

➤ **La Casa de Convalescència**

Hospital de pobres on els que sobreviuen a les patologies que patien, podien assegurar dormir a 1 llit i 3 àpats al dia en un entorn tranquil. Inaugurada al 1680 va contar amb el patrocini de Pau Ferrer, **Lucrecia de Gualba (Sra. De Montnegre), Elena Soler i Victoria Astor.**

➤ **Antic Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Ara biblioteca Nacional**

En aquest entorn natural i relaxat vam poder recordar a dones maçones com:

Clara Campoamor: Durant la segona república va crear la Unió Republicana Femenina i va ser una de les principals impulsores del sufragi femení (dret a votar).

Teresa Claramunt: dirigent anarcosindicalista, coneguda també com “la virgen roja Barcelonesa”

Altres dones il·lustres serien:

Clotilde Cerdà (1861-1926), nena prodigi en la música, escriptora i periodista, filla d’Ildefons Cerdà.

Lluïsa Vidal (1876-1918) pintora modernista que fa exposició abans que Picasso.

Carmen Karr (1865-1943), feminista, periodista i escriptora. Dirigeix revista Feminal.

Anaïs Napoleón (1831-1912), primera fotògrafa professional i editora de cinema . Va comprar una càmera Lumiere.

També van destacar dones esportistes en tennis i en moto.

Cal destacar la mirada dels homes quan veien aquestes dones a principi del S.XX en llocs tan propis d’homes.

I per acabar, fem referència a la “miliciana sense nom” fotografia icònica d’una noia jove, guapa feta des de l’hotel Colon, insígnia d’una revolució l’any 1936 i que ja podem citar-la: **Marina Ginestà** i tal com ella definia “encara érem joves i pensàvem que podíem canviar el món”

I també tenim algun antecedent familiar. Era la neta de Micaela Chalmeta, feministe coopertavista.

Crec que la ruta ha sigut molt enriquidora i amena. Ens ha fet descobrir una part de la història que mai ningú ens havia explicat i la vida, valentia i empena d’unes dones que han estat durant molts anys silenciades.

Mercè Vidal

Les 3 xemeneies

Reial Acadèmia de Medicina

Referencias David Revelles

 <p>En guàrdia! - La revolta de les dones del 1918 - 3Cat Capítol 1225. Barcelona v... share.google</p> <p>En guàrdia! - La revolta de les dones del 1918 - 3Cat https://share.google/uF66pNuVo2z8W0909 17:00</p>	<p>Masonas, las pioneras del feminismo en España En sus inicios, las logias eran masculinas,... share.google</p>
 <p>El pistolisme a Barcelona: Laberint de sang i plom share.google</p> <p>Echa un vistazo a este vídeo de "museu historia catalunya pistolisme" https://share.google/wWY9qLML7IrKfyHQf 17:01</p>	<p>Masonas, las pioneras del feminismo en España Educación EL PAÍS https://share.google/plx6gSLoEcF0Etc4n 17:02</p>
<p>"Destructoras de la familia, antipatriotas y masonas": el club de mujeres que encendió el feminismo en España Cultura EL PAÍS https://share.google/SZ19QwhCgcogswzd4 17:02</p>	 <p>En vindran d'altres... Els inicis del sindicalisme revolucionari català en el... share.google</p>
	<p>En vindran d'altres... Ginestà, Marina Cooperativa autogestionària https://share.google/JJc4jhYy1VZSk9t2D 17:03</p>
	<p>Soc la Dolors Aleu Barcelona Llibres Ayuntamiento de Barcelona share.google</p> <p>Soc la Dolors Aleu Barcelona Llibres Ayuntamiento de Barcelona https://share.google/7HrXAVesz4x1OZUhf 17:03</p>

CIUDAD ROJA, PERIODO AZUL:
LOS MOVIMIENTOS SOCIALES EN
LA BARCELONA DE PICASSO
(1888-1939) | Temma Kaplan |
Segunda mano | Casa del Libro
[https://share.google/
XFEJQ4LZWrD7QVnqj](https://share.google/XFEJQ4LZWrD7QVnqj)

17:03

ELS VIATGES DE
CLOTILDE CERDA |
ISABEL SEGURA | Casa...

ELS VIATGES DE CLOTILDE
CERDA | ISABEL SEGURA | Casa
del Libro [https://share.google/
C2rrPIU3IJxOigggr](https://share.google/C2rrPIU3IJxOigggr)

17:03

Les illes interiors - Maria Carme Roca |
Grup62

Les illes interiors, de Maria Carme Roca....

share.google

Les illes interiors - Maria Carme
Roca | Grup62 [https://
share.google/Zry41hmAJCJXoojF6](https://share.google/Zry41hmAJCJXoojF6)

17:03

Les illes interiors - Maria Carme Roca |
Grup62

Les illes interiors, de Maria Carme Roca....

share.google

Les illes interiors - Maria Carme
Roca | Grup62 [https://
share.google/Zry41hmAJCJXoojF6](https://share.google/Zry41hmAJCJXoojF6)

17:03

Sense ficció - Anita. La miliciana
tenia nom - 3Cat [https://
share.google/
DKoQzbKvgG6CoJ6Q1](https://share.google/DKoQzbKvgG6CoJ6Q1)

17:03